

Доти на Лисій горі

Війна між СРСР і Польщею завершилася тим, що 18 березня 1921 року ці держави підписали Ризький мирний договір, за умовами якого до Польщі відійшла Західна Україна. На початку 20-х років розпочалася чергова експансія поляків на землі нашого краю. Вважаючи ці землі одвічно польськими, робили все можливе, щоб утримати їх назавжди. За розпорядженням волинського воєводи Генрика Йозевського, заборонялася українська мова. Були закриті всі українські школи, натомість відкривалися польські. Діловодство велося виключно польською мовою.

Щоб відмежуватися від "комуністичної лихоманки", по лінії радянсько-польського кордону розгорнули грандіозне будівництво оборонних об'єктів. Тинне в планах Польщі було важливим військово-стратегічним пунктом. На території села будували сім дотів і два шлюзи - мости, призначення яких - підняти рівень води в потрібний час для створення водного бар'єру. Через них проходили вузькоколійки на станцію Немовичі. Для будівництва цих об'єктів із Польщі привезли декілька сотень військовослужбовців. Їх казарми, їдальня та спортивний майданчик розташовувалися на Лисій горі та поблизу озера Кругле.

План будівництва був стратегічно важливий і секретний. Місцевим жителям не дозволяли навіть ходити поруч. Тинняни здогадувалися, що поляки хотіли затопити село в разі наступу Червоної армії, але їх труди виявилися марними...

На початку 30-х рр. у селі з'явився не сповна розуму Ванька, який жив у баби Ольги. Він ходив селом і наспівував або говорив не те, що треба. Його особливо цікавило будівництво об'єктів. Він часто навідувався в казарми поляків і там харчувався. Польські солдати не звертали на Ваньку уваги, інколи глузували з нього.

Робота йшла організовано та дисципліновано. Польська армія поспішала завершити об'єкти, адже через деякий час мала приїхати комісія приймати їх в експлуатацію. З'явилася на два дні раніше. Це були радянські військові, які переодягнулись у польську форму та під виглядом поляків забрали всі коди, ключі, карти. Ще через три дні в Тинне прибула комісія з Варшави. Усвідомивши, що відбулося, командир польської армії, який керував будівництвом об'єктів, застрелився. Так більшовики зірвали план польського гарнізону. Ванька виявився радянським шпигуном. Згодом він привіз бабі Ользі, в якої жив, дві тернові хусти.

Тинне при Польщі входило до Волинської волості, Сарненського повіту, Немовицької гміни. Солтисом села був Михайло Кононович Омельковець. Багато тиннян проходили службу в польській армії. Наприклад, Прокіп Кирилович Євтушин і Карпо Якович Євтушин служили до 1939 року в місті Рибнік. 1939 рік є корінним переломом в історії нашого краю. 1 вересня Німеччина напала на Польщу, а Червона армія згідно з таємним протоколом "Пакту Молотова-Ріббентропа" вступила в Західну Україну. У другій половині вересня в Тинному йшла запекла боротьба між поляками та

червоноармійцями. Найважче було оволодіти дотами на Лисій горі й поблизу церкви, звідки поляки вели прицільний вогонь по радянських вояках.

Поляки відступали. Від їх рук загинув житель х. Ставки Павло Омельксзець, якого закололи багнетом. Біля урочища "Пеньки" за-' в'язався бій, унаслідок якого десять поляків взяли в полон і після долиту розстріляли.

У 1939 році з польської армії повернулися додому Кондратов, Занозов, Кут. Вони ходили в польській військовій формі, за що їх розстріляли радянські воїни.

За вересень-жовтень 1939 року землі Волині, Полісся та Галичини опинились у руках СРСР. Перед радянською владою стояло завдання подолати відсталість Західної України, адже польський уряд не дбав про соціально-економічний і культурний розвиток краю. Полісся було аграрно-сировинним придатком.

Радянські воїни розпочали демонтаж інженерних оборонних споруд на радянсько-польському кордоні, що стало суттєвим прорахунком й однією з причин невдач Червоної армії в червні 1941 року, коли з наступ пішли німецько-фашистські війська. Сьогодні напівзруйновані доти нагадують про бурхливе минуле нашого краю.

Світлана КОТОК